

การวิเคราะห์ลักษณะบทเปิดของรายการสไมล์เรดิโอ เน็กเจอร์ค 3

นางสาวนรรัตน์ กวีวิทย์เวทย์

ศูนย์วิทยพัทธยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๗

ISBN 974-583-803-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16995415

AN ANALYSIS OF IMPROVISATION OF SMILE RADIO PROGRAM NETWORK 3

Ms. Thanarat Kaveevityavej

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-803-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การวิเคราะห์ลักษณะบทเปิดของรายการสไมล์เรดิโอ เน็ตเวิร์ค 3
นางสาวธนรัตน์ กวีวิทยเวชญ์
การสื่อสารมวลชน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปณิตดา ธนสถิตย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปณิตดา ธนสถิตย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวัลญ์ เรือน กิติวัฒน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์นี้ ในแวดวงวิชาการนี้เพียงคนเดียว

ธนรัตน์ กรวิทย์เวชกุล : การวิเคราะห์ลักษณะบทเปิดของรายการสไมล์เรดิโอ เน็ตเวิร์ค 3 (AN ANALYSIS OF IMPROVISATION OF SMILE RADIO PROGRAM NETWORK 3)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.บัณฑิตา ธนสถิตย์, 193 หน้า, ISBN 974-583-803-9

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของบทเปิดที่ปรากฏในรายการ และทราบรูปแบบวิธีการใช้บทเปิดของนักจัดรายการ โดยอาศัยกลุ่มแนวคิดเทคนิคการจัดรายการ และแนวคิดบทเปิด มาเป็นแนวทางในการเข้าสู่ปัญหาวิจัย ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

- ลักษณะเนื้อหาของบทเปิดที่ปรากฏในรายการแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1. บทเปิดแบบพิธีกรรม 2. บทเปิดแบบต่อปากต่อคำ 3. บทเปิดแบบกำหนดประเด็นไว้ล่วงหน้า 4. บทเปิดที่เกิดจากประเด็นของคู่สนทนาคนก่อน 5. บทเปิดที่ให้คำปรึกษา/ปลอบใจ และแนะแนวทางแก้ไขปัญหา 6. บทเปิดแบบกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ 7. บทเปิดที่เริ่มจากคู่สนทนา

รูปแบบวิธีการใช้บทเปิดของนักจัดรายการจะแตกต่างกันไปตามบุคลิก และประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งสามารถสรุปผลออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้คือ 1. กลุ่มนักจัดรายการที่ใช้ชื่อ-นามสกุลจริง คำเป็นรายการ ได้แก่ ศัทธา เกษสังข์ อรรณพ กิตติกุล ธเนศ แสงโชติกุล และกิตติวัฒน์ สิมพะสุต มีรูปแบบวิธีการใช้บทเปิดที่ค่อนข้างจะเป็นระบบระเบียบ และมีครีเอทีฟในการนำเสนอเนื้อหา รวมทั้งให้อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด สติปัญญา สมาธิ และประสบการณ์จริงของคน ในการโต้ตอบกับคู่สนทนา 2. กลุ่มนักจัดรายการที่ใช้นามแฝงเป็นตัวละคร หรือดารา/นักแสดง ในการดำเนินรายการ ได้แก่ โชกุน เงินอวิตติง เชน่า มาลินี แม่มดจิ้งจอก รจนา ชูไม้ ศรีธัญชัย ดร.สลัมป์/แซมเบ้ หลิวเต๋อหัว จอมโจรลูแปง และเกรวิน จะมีรูปแบบวิธีการใช้บทเปิดที่ไม่เคร่งครัดในการนำเสนอเนื้อหา/คำพูด ซึ่งนักจัดรายการเหล่านี้สามารถพูดคุยเล่น หรือหยอกล้อ ได้ตอบกับคู่สนทนาได้โดยไม่มีข้อจำกัด การใช้นามแฝงดำเนินรายการจะช่วยให้นักจัดรายการใช้บทเปิดได้กว้างขึ้น เพราะสามารถพูดคุยไปตามบทบาท หรือบุคลิกของตัวละคร ดารา/นักแสดง ได้อีกด้วย

การนำบทเปิดมาใช้ในการดำเนินรายการ เป็นไปเพื่อสร้างความบันเทิง สนุกสนาน และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ รวมทั้งกำหนดเนื้อหาสาระของรายการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ ..... ธนรัตน์ กรวิทย์เวชกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... ผศ. บ.ธ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C550670 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD:

THANARAT KAVEEVITYAVEJ : AN ANALYSIS OF IMPROVISATION OF
SMILE RADIO PROGRAM NETWORK 3, THESIS ADVISOR : ASST.PROF.
PANADDA THANASATIT, 193 pp. ISBN 974-583-803-9

This thesis is aimed to study characteristics of improvisation appeared in Smile Radio Program Network 3 and improvisation techniques of the program's disc jockeys by using Radio Program Presentation and Improvisation concepts. Results are as follows;

The characteristics of improvisation are divided into 7 categories:- 1. Ritual Improvisation 2. Pointless Improvisation 3. Prepared-topic Improvisation 4. Link-up Improvisation--topic derived from the previous dialogue 5. Guidance/Consultation and Problem Solving Improvisation 6. Improvisation stimulating the audiences' imagination and creativity 7. Improvisation started from the callers.

The research also, has been found that the improvisation techniques differ from the disc jockey's individual background and practical experience which can be grouped as follows; 1. the disc jockeys using real name-surname in conducting the program i.e. Hattaya Ketsang, Annop Kittikul, Thanet Saengchotikul and Kittipat Limpasutt, improvise systematically by using their emotion, sensation, intellect, wisdom, concentration, and practical experience in chatting with the audiences. 2. the disc jockeys using their alias of actor or actress in conducting the program, i.e. Shogun, Chen Ei Ling, Hema Malinee, Maemod Jiji, Rochana, Soomo, Srithanonchai, Dr.Slum/Sambe, Leiw Tue Hua, Jomjon Lupang and Kavin, improvise aimlessly. They can freely chit-chat with the callers. By using the alias in conducting the program helps the disc jockeys improvising unlimitedly according to the characters of the role or actor/actress they assume.

Conducting the program by improvisation aims to entertain, create pleasure, participation as well as generate the program's contents.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อผู้คิด พิสิษฐ์ นัจจกบดินทร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ส.ก.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริเกษ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ษัตตดา ธนสถิตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง และแก้ไขงานวิจัยให้ถูกต้อง รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวัญ เรือน กิติวัฒน์ ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้วิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการฯเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณวรฉัตร เทียนหิรัญ พนักงานบริษัท มีเดียพลัส จำกัด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดี ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลบุคคล และขอขอบคุณทีมงานนักจัดรายการสไมล์เรดิโอ เน็ตเวิร์ค 3 ททท่น สำหรับความร่วมมือในการให้ข้อมูลรายละเอียดแก่ผู้วิจัย ทั้งการให้สัมภาษณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอขอบคุณบริษัท อีสต์เอเซียติก (ประเทศไทย) จำกัด ที่ได้ให้ความสนับสนุนด้านทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณมารดา ขอขอบคุณพี่น้องของผู้วิจัย เพื่อนร่วมรุ่น MC 3 ตลอดจนเพื่อนร่วมงาน ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ด้วยดี

ศุภณีย์วิทย์ทรัพย์ากร
ธนรัตน์ กวีวิทยเวษฐ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ

บทที่

1 บทนำ.....	1
/ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	4
/ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อสันนิษฐาน.....	5
/ นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 / ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง.....	7
กลุ่มแนวคิด เทคนิคการจัดรายการ.....	7
แนวคิดบทเปิด.....	14
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	19
แหล่งข้อมูล.....	19
/ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
การนำเสนอข้อมูล.....	27

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4	รูปแบบ และลักษณะการดำเนินรายการสไลด์เรดิโอ เน็ตเวิร์ค 3... ที่มาของรายการ.....	28 28
	แนวคิด และรูปแบบการดำเนินรายการ.....	30
	การผลิตรายการ.....	35
	ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรายการ.....	38
5	วิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาบทเปิดที่ปรากฏในรายการ.....	44
	บทเปิดแบบพิธีกรรม.....	44
	เรื่องส่วนตัวของผู้ฟัง และนักจัดรายการ.....	44
	เรื่องสัพเพเหระ.....	50
	บทเปิดแบบต่อปากต่อคำ.....	53
	บทเปิดที่กำหนดประเด็นไว้ล่วงหน้า.....	58
	ให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็น โดยเสรี.....	58
	ให้ผู้ฟังตอบคำถามสั้นๆ.....	63
	บทเปิดที่นำเอาประเด็นจากคู่สนทนาคนก่อน มาพูดคุยกับคู่ สนทนาคนต่อไป.....	64
	บทเปิดที่ให้คำปรึกษา/ปลอบใจ และแนะแนวทางแก้ไขปัญหา..	69
	บทเปิดแบบกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์	74
	บทเปิดที่เริ่มจากคู่สนทนา.....	76
6	วิเคราะห์รูปแบบวิธีการใช้บทเปิดของนักจัดรายการ.....	82
	วิธีการใช้บทเปิดของ หักยา เกษสังข์.....	83
	วิธีการใช้บทเปิดของ โชกุน.....	94
	วิธีการใช้บทเปิดของ อรรถพล กิตติกุล.....	100
	วิธีการใช้บทเปิดของ เจ๊อวี๋หลัง.....	107
	วิธีการใช้บทเปิดของ ชเนศ แสง โชติกุล.....	113
	วิธีการใช้บทเปิดของ เฮม่า มาลินี.....	121

ศูนย์วิทยุวิทยุวิทยุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีการใช้บทเปิดของ แม่มดจี้จี้.....	128
วิธีการใช้บทเปิดของ รจนา.....	135
วิธีการใช้บทเปิดของ ชูไม้.....	140
วิธีการใช้บทเปิดของ ศรีธัญภัย.....	146
วิธีการใช้บทเปิดของ ดร. สลัมภ์.....	153
วิธีการใช้บทเปิดของ กิตติวัฒน์ ลิมนะสดี.....	158
วิธีการใช้บทเปิดของ หลิว เต๋อหัว.....	164
วิธีการใช้บทเปิดของ จอมโจรลูแปง.....	170
วิธีการใช้บทเปิดของ เควิน.....	176
7/ บทสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	182
ข้อจำกัดในงานวิจัย.....	188
บรรณานุกรม.....	191
ประวัติผู้เขียน.....	193

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงเวลา และการดำเนินรายการเพลงขอदनิยมร่วมสมัย...	10
4.1	แสดงเวลา นักจัดรายการ และเนื้อหาของรายการสไมล์ เรดิโอ เน็ทเวิร์ค 3.....	38
4.2	แสดงเวลา และการดำเนินรายการสไมล์เรดิโอ เน็ทเวิร์ค 3	40

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	ตัวอย่างการดำเนินรายการเพลงยอดนิยมร่วมสมัย.....	9
2.2	แสดงการรับโทรศัพท์โดยผู้ดำเนินรายการ.....	12
2.3	แสดงการรับโทรศัพท์โดยพนักงานรับโทรศัพท์.....	12
2.4	แสดงการรับโทรศัพท์โดยพนักงานรับโทรศัพท์ ขณะที่ช่างเทคนิคเป็นผู้ควบคุมอุปกรณ์เครื่องส่งกระจายเสียง.....	13
2.5	แสดงปัจจัยที่ก่อให้เกิดกระบวนการทบทวน.....	16
4.1	แสดงโครงสร้าง และสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานผลิตรายการสไมล์เรดิโอ เน็ทเวิร์ค 3.....	37
4.2	ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาของรายการ.....	39
4.3	แสดงการรับโทรศัพท์จากผู้ฟังในช่วงการสนทนาออกอากาศของรายการสไมล์เรดิโอ เน็ทเวิร์ค 3.....	42
6.1	หัตถยา เกษสังข์.....	83
6.2	โชคกาน.....	94
6.3	อรพรรณ กิตติกุล.....	100
6.4	เงินอวัหฺลิ่ง.....	107
6.5	ชเนศ แสง โชติกุล.....	113
6.6	เข้มา มาลินี.....	121
6.7	แม่มดจี้จี้.....	128
6.8	รจนา.....	135
6.9	ซูม่.....	140
6.10	ศรีชนก.....	146
6.11	ดร. สลัมป์/แซมเบ้.....	153
6.12	กิตติพัฒน์ ลิ้มพะสุต.....	158
6.13	หลิว เต๋อหัว.....	164
6.14	จอมโจรสลัด.....	170
6.15	เควิน.....	176